

Vergelijkbare effectiviteit van elektro- convulsie- therapie bij bi- en unipolaire depressie

Waarom dit onderzoek? De behandeling van de bipolaire depressie is vaak problematisch. Bij behandeling met antidepressiva bestaat er waarschijnlijk een verhoogde kans op de inductie van een (hypo)manie en van een rapid-cyclingpatroon. Bovendien is er geen overtuigend bewijs voor de effectiviteit van antidepressiva bij de behandeling van bipolaire depressie. Elektroconvulsie therapie (ECT) wordt waarschijnlijk regelmatig toegepast bij ernstige vormen van bipolaire depressie. Vanwege het aanzienlijke verschil in effectiviteit van antidepressiva bij bipolaire en unipolaire depressie is het van belang om de werkzaamheid van ECT bij bipolaire depressie vast te stellen.

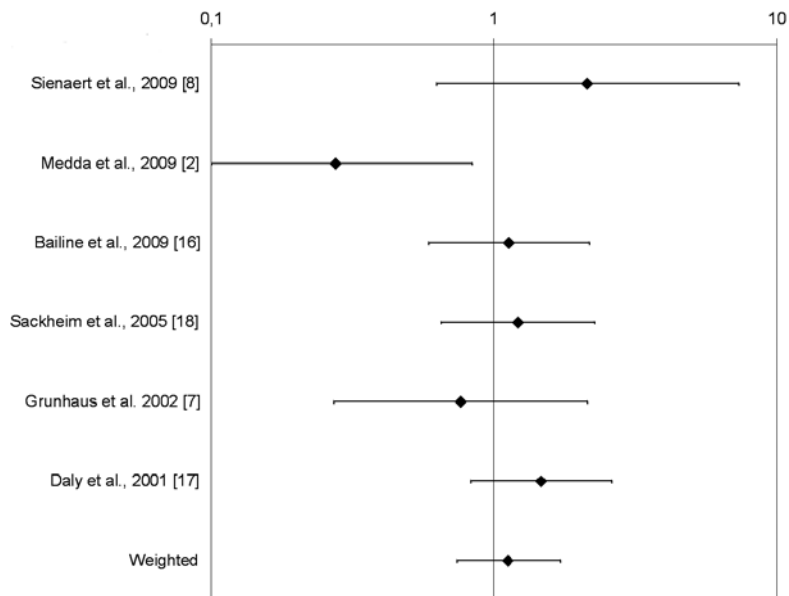
Onderzoeksvraag Is de effectiviteit van ECT bij bipolaire depressie en unipolaire depressie vergelijkbaar?

Hoe werd dit onderzocht? In een meta-analyse verzamelden wij pro- en retrospectieve cohortonderzoeken waarin de effectiviteit van ECT bij uni- en bipolaire depressie werd vergeleken. Onderzoeken gepubliceerd na 1980, waarin patiënten waren betrokken met een depressieve stoornis volgens de gebruikelijke diagnostische criteria (DSM, ICD of Research Diagnostic Criteria) werden in de meta-analyse opgenomen. Verder moest de uitkomst zijn gemeten met een valide depressie-ernstschaal (Hamilton Rating Scale for Depression (HAM-D) of Montgomery-Åsberg Depression Rating Scale). Remissie (gedefinieerd als een score ≤ 7 op de 17-item- of ≤ 10 op de 24-item-HAM-D) werd als criterium voor effectiviteit gekozen.

Belangrijkste resultaten Er werden 11 vergelijkende studies gevonden, waarvan er 5 werden geëxcludeerd omdat er geen valide depressie-ernstschaal was gebruikt of omdat informatie over het aantal patiënten in remissie ontbrak. Er werden 6 studies met in totaal 1106 patiënten (790 met een unipolaire en 316 met een bipolaire depressie) in de meta-analyse opgenomen. Het remissiepercentage was in beide groepen vrijwel gelijk: 50,9% bij patiënten met een unipolaire depressie versus 53,2% bij patiënten met een bipolaire depressie. De resultaten van de afzonderlijke studies worden weergegeven in figuur 1.

Consequenties voor de praktijk ECT blijkt ongeveer even effectief bij bi- als bij unipolaire depressie. Dat is een bemoedigend resultaat, omdat bipolaire depressie vaak moeilijk te behandelen is en de effectiviteit van antidepressiva bij deze stoornis niet groot lijkt. Bij ernstige vormen van bipolaire depressie blijkt ECT een effectieve behandeling.

FIGUUR 1 Plot van de oddsratio's van respons op elektroconvulsie therapie bij patiënten met uni- versus bipolaire depressie per onderzoek (95%-BI), na natuurlijke logaritmische transformatie

LITERATUUR

Dierckx B, Heijnen WT, van den Broek WW, Birkenhäger TK. Efficacy of electroconvulsive therapy in bipolar versus unipolar major depression: a meta-analysis. *Bipolar Disord* 2012; 14: 146-50.

AUTEURS

TOM BIRKENHÄGER

E-mail:

t.birkenhager@erasmusmc.nl